

Interventieplan Sociale Stad; Fase IV 2019-2022

Voortgangsrapportage 2020

13 april 2021

Inhoud

Algemeen beeld zorggebruik en financiële resultaten	2
Interventie 1 Welzijn, vrijwilligers, leefbare wijken gericht versterken	8
Interventie 2 Wijkaanpak sociaal domein	9
Interventie 3 Inkomen, werk, armoede & schulden	12
Interventie 4 Sterke basis kinderen en jongeren	15
Interventie 5 Verminderen gebruik ambulante Jeugdzorg	16
Interventie 6 Jeugdzorg met Verblijf	18
Interventie 7 Ombouw Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang	20
Interventie 8 Doorbraakaanpak	22
Interventie 9 Stelselwijziging	23
Interventie 10 Data gestuurd werken in het Sociaal Domein	24

Algemeen beeld zorggebruik en financiële resultaten

Op 8 mei 2019 is door de Gemeenteraad Interventieplan fase 4 vastgesteld. Hiermee geven we uitvoering aan het Coalitieakkoord “Samen Vooruit”. Deze rapportage betreft de voortgang in heel 2020.

In het volgende hoofdstuk schetsen wij een algemeen beeld over de transformatie en de financiële resultaten.

Daarna gaan we kort in op de voortgang per interventie. Deze notitie is gebaseerd op de meest recente cijfers 13 april 2021.

Gebruik van zorg en ondersteuning in 2020

Het jaar 2020 startte met een gunstige uitgangspositie. Er was sprake van economische groei en daarmee groeiende werkgelegenheid. De coronapandemie bracht daar in maart verandering in. We zijn ondanks deze tegenslag goed op weg om onze transformatiedoelen samen met maatschappelijke partners te realiseren.

De pandemie heeft voor veel mensen persoonlijke en financiële gevolgen, die we niet hadden voorzien. Sommige inwoners zijn direct getroffen door de coronapandemie door ziekte of verlies van dierbaren. De maatregelen om de pandemie te beheersen treffen veel meer mensen. Contacten zijn beperkt. Scholieren en studenten missen het naar school gaan. Een deel van het verenigingsleven en vrijwilligerswerk werd (tijdelijk) stopgezet of anders uitgevoerd. Sinds maart 2020 loopt landelijk de werkgelegenheid in sommige terug en verliezen mensen hun baan. Andere sectoren doen het juist goed. Het aantal mensen met schulden neemt toe, vooral onder jongeren en ZZP'ers. Een deel van de mensen ervaart eenzaamheid, depressieve gevoelens of ander leed. Gelukkig zijn ook heel veel mensen in staat hier goed mee om te gaan. Sommigen zijn hierdoor zelf meer gaan bewegen en gezonder gaan leven.

Ten opzichte van landelijk vallen de gevolgen in Nijmegen relatief gezien (nog) mee. Er ontstaan ook nieuwe initiatieven om elkaar te blijven ontmoeten, bij te staan en werk te genereren, een studie op te pakken

We proberen onze inwoners zoveel mogelijk in deze moeilijke periode te ondersteunen in inkomen, meedoen, zorg, werk en in nieuwe initiatieven. We monitoren de ontwikkelingen in de cijfers en doen daarvan, voor zover mogelijk, verslag in deze rapportage.

Corona heeft in 2020 niet geleid tot forse stijging instroom cliënten

Gedurende het jaar hebben minder welzijn- en gezondheidsactiviteiten plaatsgevonden dan gepland. Deels komt dat door de maatregelen, deels ook door een hoger verzuim onder medewerkers in zorg en welzijn. De professionals hebben alternatieve methoden gevonden om in contact te blijven met de deelnemers. De vraag naar geïndiceerde zorg (aantal cliënten) is op totaalniveau in 2020 niet extra toegenomen door corona. We zien geen grotere toestroom naar de wijkteams dan in 2019. De wachttijden voor de wijkteams zijn afgenomen. De wijkteams geven wel aan dat er meer gevraagd om begeleiding van jeugdigen en dat dit samenhangt met de coronapandemie.

Transformatie zorg met verblijf zet door in 2020

De positieve resultaten uit 2019 in het transformeren van zorg met verblijf zetten door in 2020. Dit geldt voor beschermd wonen en voor jeugd. Bij Beschermd Wonen zien we een stabiele daling van de kosten en het aantal bedden. In totaal maakten in 2020 een kleine 1000 inwoners gebruik van Wmo Beschermd wonen in Gelderland Zuid.

Het totaal aantal jeugdigen dat jaarlijks gebruik maakt van jeugdhulp met verblijf ligt iets boven de 500. In 2020 daalde dit aantal met 4%. Wanneer we inzoomen op de verschillende leeftijdsgroepen zien we dat dit niet geldt voor de ongeveer 100 18+ers. Het aantal jongvolwassenen in jeugdhulp met verblijf (wonen in een groep) is met ca. 10% toegenomen en de kosten voor deze leeftijdsgroep met ruim 40%.

Ambulante hulpvormen blijven groeien, mede door corona-effect

Bij ambulante en klassieke Wmo zien we een toename van 5% van het aantal cliënten ten opzichte van 2019 die we grotendeels verklaren uit vergrijzing en abonnementstarief. De kosten zijn echter stabiel t.o.v. 2019.

Bij jeugdhulp is het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulp stabiel gebleven. Jaarlijks zijn dat rond de 4500 kinderen en jongeren. De kosten zijn wel toegenomen. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door ambulante begeleiding en jeugd-GGZ. Bij alle leeftijdsgroepen groeit het gebruik van begeleiding ca. 20% ten opzichte van 2019. Zij kregen daarnaast gemiddeld per jongere meer uren ambulante begeleiding dan in 2019. 428 uur in 2020 ten opzichte van 356 uur in 2019.

Bij de Jeugd-GGZ is het aantal jongeren stabiel (ca. 1000). Ook hier stijgen de gemiddelde kosten per jongere in 2020 met 30% ten opzichte van 2019, waarbij met name een kleinere groep jeugdigen fors meer zorg heeft gehad. We hebben inmiddels een stadsbrede dekking van de praktijkondersteuner Jeugd-GGZ gerealiseerd. Daardoor zijn er minder verwijzingen van huisartsen. We zien al langer een stijging in de kosten per jongere in de ambulante jeugdhulp. Deels denken we dat dit ook een effect is van de coronapandemie.

We hebben samen met de wijkteams afgesproken kritisch te blijven op de inzet van ambulante begeleiding vanwege de groeitrend in de afgelopen jaren. Uiteraard blijft het een professionele afweging wanneer de inzet van begeleiding, en ook in coronatijd, nodig is. We verwachten dat de vorming van brede basisteams op termijn een daling van begeleiding oplevert. De buurtteams zullen voor gezinnen makkelijker toegankelijk zijn en meer maatwerk bieden in de wijk. Samen met de gezinnen, scholen en andere wijkvoorzieningen werken zij aan oplossingen waardoor er minder individuele begeleidingstrajecten nodig zijn. Lopende trajecten worden bij de huidige aanbieder afgemaakt. Deze overgangperiode zal enige tijd duren.

In november 2020 is de definitieve gunning voor de aanbesteding brede basisteams Jeugd en Gezin gepubliceerd. Met ingang van 1 juli 2021 gaat de Stichting Buurtteams Jeugd & Gezin met deze opdracht aan de slag. De aanbesteding voor brede basisteams volwassenen is in december 2020 gepubliceerd. We verwachten dat zij per 1 januari 2022 starten.

Extra maatregelen nodig bij Werk en inkomen

Iedereen die zijn of haar baan verliest of terecht komt in armoede, is er één te veel. Het aantal mensen met een bijstandsuitkering stijgt en de uitstroom uit de uitkering naar werk neemt af. We willen proberen de mogelijke boeg golf aan werklozen die op ons afkomt te keren. We hebben met extra steun (TOZO, woonkostenregeling, subsidies) ervoor gezorgd dat mensen in ieder geval hun huis niet kwijtraakten en over voldoende eten konden beschikken. Ook hebben we ervoor gezorgd dat kinderen zo snel mogelijk over een laptop konden beschikken om zo in ieder geval het thuisonderwijs te kunnen volgen. Lopende initiatieven voor toeleiding naar werk hebben vertraging opgelopen door covid-19. Een deel van de mensen vinden ook zelf oplossingen door een opleiding te gaan doen en/of werk te zoeken in een andere sector waar vacatures zijn, zoals de logistiek- en de zorgsector.

Financiële resultaten

Voor de onderdelen Wmo, Beschermd Wonen en Jeugd hebben we de VNG-coronarichtlijnen gevolgd voor het bieden van financiële zekerheid aan de zorginstellingen zodat de continuïteit van het zorglandschap geborgd is. Dit betekent het volgende:

- Meerkosten als gevolg van de coronacrisis worden vergoed (maatregel geldt tot eind 2020);
- We betalen door, ook als de zorg vanwege corona op een andere manier wordt verleend (maatregel blijft gelden);
- We betalen door, ook als de geleverde zorg vanwege corona minder is (omzetgarantie, maatregel eindigde 1 juli 2020).
- Daarnaast betrachten we coulonce bij niet leveren afgesproken prestatie bij subsidieontvangers (maatregel geldt tot eind 2020).

Het resultaat wordt in de stadsrekening uitgebreid toegelicht. Hieronder benoemen we kort wat relevant is voor het interventieplan. Het betreft vooralsnog een voorlopig resultaat. Zorgaanbieders op de domeinen Wmo en Jeugd hebben de zorgdeclaraties nog niet volledig ingediend en moeten tevens hun productie over het jaar 2020 nog verantwoorden. Ook de PGB-uitgaven zijn nog niet definitief; PGB-budgethouders kunnen de komende maanden nog declaraties indienen ten laste van 2020.

Aan het programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg geven we per saldo € 226,4 miljoen uit. Ten opzichte van de dynamische begroting, is er € 8,4 miljoen (3,6%) minder uitgegeven.

Dit positieve resultaat laat zien dat we met de samenhangende aanpak in het interventieplan in staat zijn om de gewenste veranderingen in gang te zetten. Met name de transformatie bij Beschermd Wonen is goed op gang gekomen, vooruitlopend op decentralisatie naar alle gemeenten en herverdeling in het gemeentefonds. Dit zorgt voor een positief financieel resultaat. Op onderdelen is nog een tekort, met name bij jeugd. Tekorten op jeugd zien we in het hele land. We gaan door met de interventies bij jeugd maar blijven ons ook inzetten voor de landelijke lobby bij de rijksoverheid die tot extra middelen voor gemeenten moet gaan leiden.

Financieel betekent dit voor het programma WWZ dat we ons ook in 2021 en 2022 richten op een financieel sluitend programma WWZ. De periode na 2022 brengt meer onzekerheden met zich mee als gevolg van rijksbeleid t.a.v. Beschermd Wonen en veranderingen in het woonplaatsbeginsel Jeugd en Beschermd Wonen.

Aan het programma Werk en Inkomen geven we per saldo € 69,2 miljoen uit. Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 14,9 miljoen minder uitgegeven. In de stadsrekening zullen we dit overschot, dat meerdere oorzaken heeft, nader toelichten en verklaren. Mogelijk dat er in de komende jaren alsnog een beroep zal moeten worden gedaan op deze nu vrijvallende middelen als de effecten van de COVID-19 pandemie op het programma Werk en Inkomen doorwerken.

Sociale basis

Het onderdeel Welzijn heeft in totaliteit lagere uitgaven dan begroot. Door corona zijn er meer kosten gemaakt, maar die werden gecompenseerd door het rijk. Er zijn minder subsidietoekenningen en minder overige kosten gemaakt als gevolg van corona. De extra kosten vanwege corona waren voor uitbreiding van groepen in de dagbesteding voor ouderen (vanwege de 1,5 meter) en extra reiskosten voor de dagbesteding ouderen. Ook voor jongerenactiviteiten en vrijwilligersorganisaties zijn kosten gemaakt die niet begroot waren.

Voor preventieve ondersteuning jeugdigen is bijna € 0,2 miljoen meer uitgegeven dan begroot. Deze kosten vanwege corona zijn niet gecompenseerd door het rijk.

Jeugd

Er is een budget beschikbaar van € 27,0 miljoen voor ambulante jeugdhulp en € 19,2 miljoen voor jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming. De instroom van jeugdigen in ambulante hulp is stabiel en daalt in jeugdhulp met verblijf. De kosten per jeugdige stijgen. Het gevolg is dat de totale kosten voor jeugdhulp in 2020 € 8 miljoen hoger zijn dan begroot. Dit is vooral een gevolg van de stijgende zorgkosten pr jeugdige voor ambulante jeugdhulp (€ 5,7 miljoen). Voor jeugdhulp met verblijf is een overschrijding geboekt ten opzichte van de begroting met € 0,2

miljoen. Ook hier is het een gevolg van de stijgende kosten per jeugdige. Daarnaast zijn er overschrijdingen door compensatieregelingen corona (miljoen) en regionale verevening (€ 1 miljoen), dus niet rechtstreeks uit gestegen of dalend gebruik van zorg.

Wmo

Bij het onderdeel Wmo hebben we het over de taakvelden Maatwerkvoorzieningen en Maatwerkdienstverlening 18+. Deze taakvelden omvatten materiële voorzieningen aan personen met een fysieke beperking, dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek/psychisch) die zelfstandig wonen en schuldhulpverlening. Per saldo sluiten we dit jaar af met een voordeel. Dit komt met name doordat we minder uitgeven voor huishoudelijke hulp dan begroot. Er wordt echter € 1 miljoen meer uitgegeven voor begeleiding dan begroot. De daling van de uitgaven als gevolg van de aanpak van begeleiding lijkt hiermee te stabiliseren. De taakstelling uit het interventieplan op begeleiding wordt slechts deels gehaald. Wel worden er in het jaar meer cliënten geholpen. Als gevolg van corona is in 2020 aan leveranciers van huishoudelijke hulp en van ambulante trajecten respectievelijk € 0,1 miljoen en € 0,2 miljoen betaald ter dekking van gederfde omzet. Vanaf 2021 worden er tekorten verwacht door de gestegen kostprijs van hulpmiddelen en de toename van het aantal cliënten huishoudelijke hulp.

Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen

Nijmegen is voor deze taken centrumgemeente voor de regio's Rijk van Nijmegen en Rivierenland. Op het budget voor Wmo Beschermd Wonen halen we een positief resultaat van € 15,1 miljoen. Van deze 15,1 miljoen is 6,2 miljoen veroorzaakt doordat er minder zorg is geleverd dan gecontracteerd was en minder dan verwacht uitgegeven aan PGB's.

Deels is dit een gevolg van het beleid van de afgelopen jaren. Vanaf 2018 zijn er 150 intramurale plaatsen afgebouwd. Dit is in lijn met de transformatiedoelstellingen beschreven in het beleidsplan 'samen dichtbij' en levert een besparing op. Daarvoor in de plaats bieden zorgaanbieders extramurale zorgverlening: Beschermd Thuis. Dit is een opmaat naar de (forse) financiële herverdeling over gemeenten die de Rijksoverheid in 2021 zou uitvoeren. Deze herverdeling is uitgesteld tot 2023.

Werk en Inkomen

Aan het programma Werk en Inkomen geven we per saldo € 69,2 miljoen uit. Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 14,9 miljoen minder uitgegeven.

Corona heeft voor sommige Nijmeegse gezinnen grote financiële gevolgen door verlies van werk. We zien dat in de bijstandsontwikkeling. Na een dalende trend in 2019 en 2020, ligt het aantal uitkeringsgerechtigden op 1 januari 2021 hoger dan op 1 januari 2019. De Rijksoverheid houdt rekening met een stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden in 2021. Het stelde voorlopig budget 2021 vast op 112, 1 miljoen. Ter vergelijking: het definitieve budget 2020 is € 107,3 miljoen.

Daar bovenop heeft het Rijk 5% van het beschikbare macrobudget vanuit BUIG gereserveerd voor de effecten van de coronapandemie. Dit wordt verdeeld over de gemeenten. In oktober 2021 wordt het definitieve budget bekend.

Uitputting transformatiebudget

In het Coalitieakkoord Nijmegen Samen Vooruit is afgesproken een budget te oormerken (€ 2 miljoen) ten behoeve van de transformatie in het sociaal domein. Deze middelen zijn gekoppeld aan dit interventieplan. In onderstaande tabel zijn de uitgaven voor 2020 en het budget voor 2021 opgenomen.

	uitgaven 2019	uitgaven 2020	beschikbaar 2021
Interventie 1: Welzijn, vrijwilligers, leefbare wijken gericht versterken		50	
Interventie 2: Wijkaanpak sociaal domein	290	119	
Interventie 3: Inkomen, werk, armoede & schulden			
Interventie 4: Sterke basis kinderen en jongeren	70	80	
Interventie 5: Verminderen gebruik ambulante Jeugdzorg	123	242	
Interventie 6: Jeugdzorg met Verblijf*			
Interventie 7: Ombouw Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang			
Interventie 8: Doorbraakaanpak	334	206	
Interventie 9: Stelselwijziging	25	70	40
Interventie 10 Data gestuurd werken in het Sociaal Domein	125	125	100
totaal	967	892	140

Figuur 1 Transformatiebudget

*Het budget voor interventie 6: Jeugdzorg met verblijf komt uit landelijke transitiebudgetten.

Rapportages 2021: vooruitblik

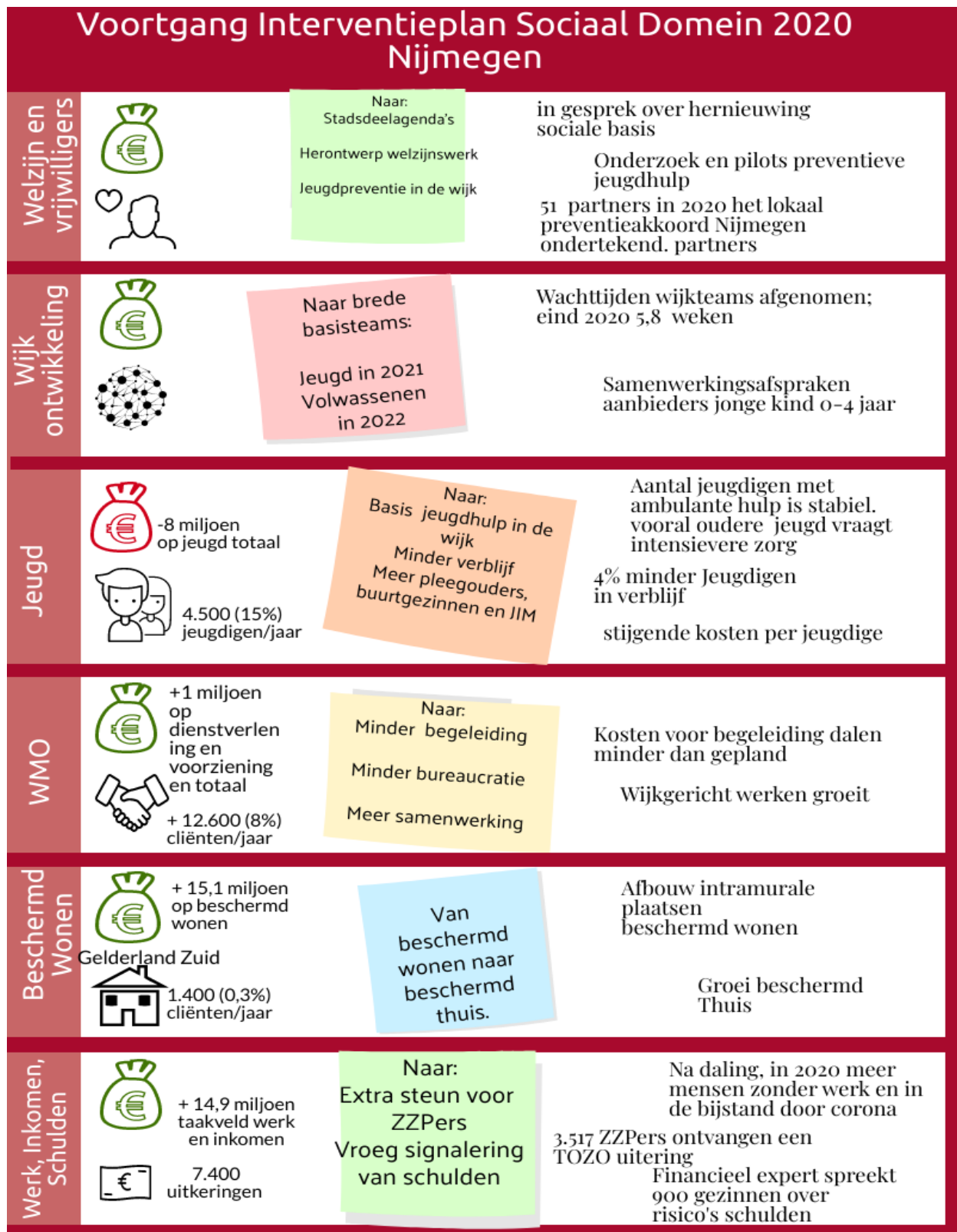
Deze rapportage is beschikbaar bij de bespreking van de stadsrekening 2020 in juni 2021.

Vanaf 2021 zijn in de stadsbegroting ambities doelstellingen en activiteiten opgenomen. Het volgende moment waarop u wordt geïnformeerd is bij de stadsbegroting in september. Voor Werk en Inkomen geldt dat is afgesproken in april en september met de raadsbrief Werk en Inkomen de raad verder te informeren.

Hierna volgt u een infographic waarmee we een algemeen beeld geven. Daarna volgt informatie per interventie.

Figuur 2 Overzicht 2020

Deze infographic geeft weer dat de meeste uitgaven in overeenstemming zijn met de begroting (groen buidelkje) behalve jeugdhulp (rood buidelkje). 15 % van de Nijmeegse jeugdigen gebruikt jaarlijks jeugdhulp, 8% van de volwassenen gebruikt WMO. 0,3 % van de volwassenen in Gelderland Zuid gebruikt Beschermd Wonen of Beschermd Thuis). Met steekwoorden geven we de gewenste en de gerealiseerde ontwikkelingen weer. Uitgebreide beschrijving vindt u in de overige hoofdstukken.

Interventie 1 Welzijn, vrijwilligers, leefbare wijken gericht versterken

Plan van Aanpak

We verbeteren de basisondersteuning in de wijken zodat wijkbewoners meer problemen zelf of met hulp van vrijwilligers kunnen oplossen en meer sociale steun ervaren. Daardoor vermindert het beroep op gespecialiseerde zorg en realiseren we besparingen op Wmo en Jeugdhulp.

Uitvoering

In 2020 bespraken we met welzijnsorganisaties en vrijwilligers wat goed gaat op het gebied van welzijn, gezondheid en bewonersondersteuning en waar nog winst te behalen valt. Er is onderzoek gedaan door Twijnstra Gudde naar de bouwstenen voor nieuw beleid. Dit moet leiden tot een nieuwe visie op de Sociale Basis en een herijking van de subsidies. Dit proces is vertraagd, mede door corona en heeft nog niet geleid tot besluitvorming. We werken dit in 2021 voor de zomer concreter uit.

Welzijnsorganisaties werken samen met de wijkteams en anderen in de wijk aan stadsdeelagenda's. Ze starten met nieuwe activiteiten om de sociale steun in de wijk te verbeteren. Voorbeelden hiervan zijn:

- We werken samen met huisartsen aan betere inzet van welzijn in het project Welzijn op recept. Vanaf 1 september 2020 loopt dit in 6 stadsdelen; Centrum, Grootstal en Hatertse Hei, Dukenburg, Lindenholt, Hatert, Oost en Nieuw West.
- Groepswerk is onderdeel van het reguliere aanbod en wordt verder ontwikkeld.
- Het interculturele maatjesproject loopt sinds 2019.

Monitoring

We gebruiken de stads- en wijkmonitor en de informatie op stadsdeelniveau voor de monitoring. We onderzoeken tevens de effecten van projecten zoals het effect van Welzijn op recept op de gezondheid van de deelnemers. De evaluatie van de projecten hiervan moet nog komen. De eerste resultaten zijn positief.

Vervolgacties

De nieuwe kaders voor een sterke sociale basis worden in 2021 verder uitgewerkt samen met partners. Dat geldt ook voor de monitoring. Er zal een toenemende behoefte zijn om specifieke informatie per wijk te verzamelen. De informatie in de stads- en wijkmonitor vormt een goede basis voor de monitoring. Ook het gebruik van gemeentelijke voorzieningen kunnen wij per stadsdeel monitoren. Daarnaast worden aanvullende onderzoeken naar ervaringen van inwoners en cliënten gedaan om een beeld te krijgen van het welzijn van onze inwoners.

Interventie 2 Wijkaanpak sociaal domein

Plan van aanpak

We willen dat inwoners makkelijk toegang hebben tot activiteiten in de wijk en hulp zoeken bij vragen en problemen. We willen dit bereiken op de volgende manier:

- De werkers in de wijk maken meer tijd vrij voor het verlagen van de drempel naar mee-doen in de samenleving, door samenwerking een integralere aanpak van problemen van gezinnen. Dat kan door minder tijd te besteden aan indicatiestelling en onnodige bureaucratie.
- In de wijk wordt meer samenhangende zorg georganiseerd. Hierdoor verwijzen we minder door naar individuele versnipperde maatwerkvoorzieningen. Dit zal ook leiden tot kostenbesparing op reguliere- en specialistische begeleiding.

Deze beide opdrachten voeren we uit met de sociale wijkteams en zorgaanbieders in de wijk. We willen tevens de oplopende wachttijden verkorten. Dit doen we door het nemen van korte termijn maatregelen gericht op het verminderen van administratieve handelingen. Daarnaast voeren we pilots uit gericht op de langere termijn waarbij het wijkteam is uitgebreid met ambulante begeleiders. Inwoners hoeven hier geen indicatie voor aan te vragen. Hierdoor is basisondersteuning van volwassenen in de wijk direct toegankelijk, als algemene voorziening. Dit noemen we brede basisteams.

Uitvoering

De pandemie heeft het werken in de praktijk fors veranderd. De ingezette veranderingen in de richting van integralere aanpak en meer samenwerken zijn nog steeds van kracht maar wijkactiviteiten werden door de maatregelen beperkt. Sociale wijkteams hebben de dienstverlening ondanks corona goed kunnen continueren. Bij sommige gezinnen is in deze tijd extra hulp ingezet.

We hebben capaciteit voor jeugd toegevoegd en bureaucratie verminderd door het verkorten van aanvraagprocedures en het ambtshalve verlengen van (af)lopende indicaties voor Wmo voor specifieke doelgroepen.

In de samenwerking rond het jonge kind van 0-4 jaar, zijn nieuwe samenwerkingsafspraken gemaakt. Kern is dat het wijkteam (en straks breed basisteam) een spilfunctie heeft in de toegang naar kostbaar hulpaanbod zoals dagbehandeling.

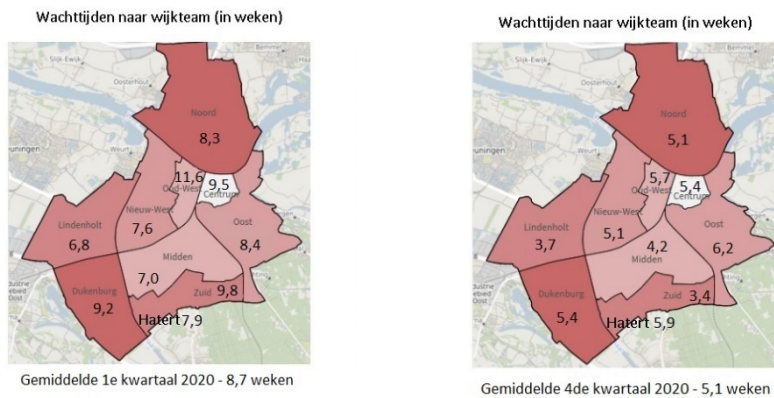
Sinds de zomer 2019 worden proeven met brede basisteams volwassenen uitgevoerd in stadsdelen Lindenholt en Zuid. De (externe) evaluatie hiervan is gebruikt bij het ontwerp voor de wijkaanpak volwassenen. De raad besloot december 2020 over te gaan tot aanbesteding brede basisteams volwassenen. De toegang voor de klassieke Wmo-taken (huishoudelijke hulp, woningaanpassing, hulpmiddelen en vervoer) zal de gemeente Nijmegen zelf gaan uitvoeren. Voor ouderen zal een opdracht via subsidieverstrekking worden verleend. Het streven voor de invoering is 1 januari 2022.

Monitoring

Wachttijden

Het aantal meldingen bij de wijkteams is in 2020 (9886) ten opzichte van 2019 (10183) teruggelopen. Verder zijn in de tweede helft van 2020 de wachttijden voor inwoners teruggelopen. In het laatste kwartaal was de gemiddelde wachttijd 5,1 weken, ten opzichte van 8,7 weken eind 2019.

De figuur hieronder toont de wachttijden per stadsdeel.

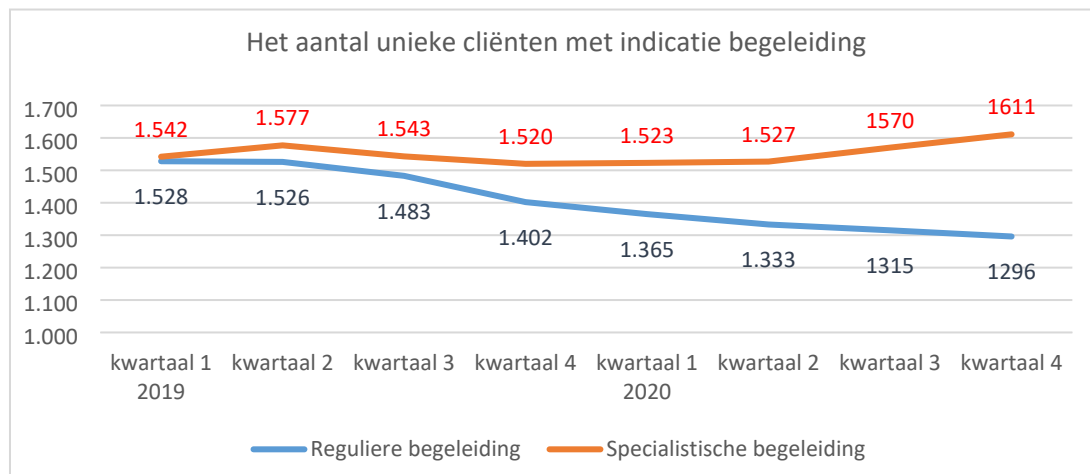
Figuur 3 wachttijden wijkteams per stadsdeel

Begeleiding

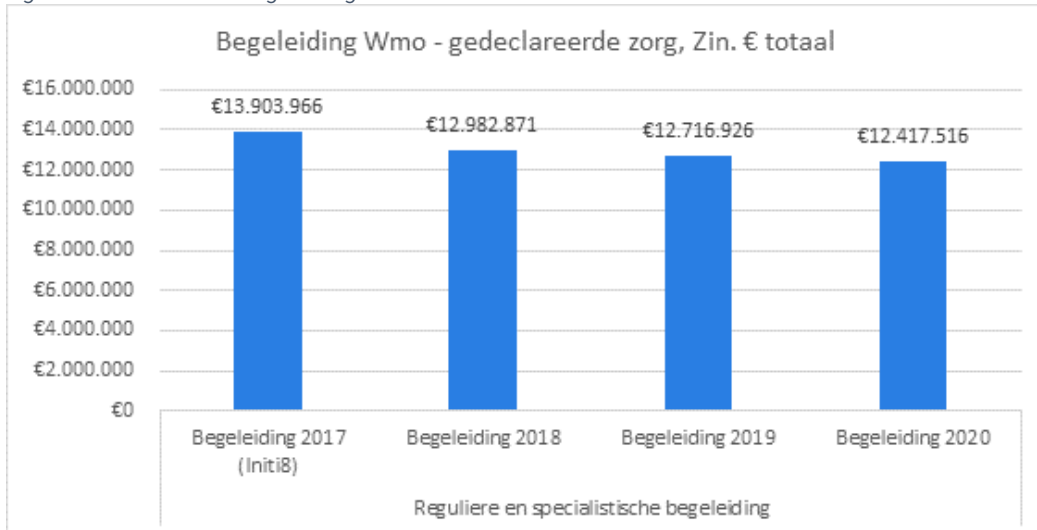
Het aantal cliënten nam iets toe. In 2018 en 2019 zagen we een daling van het gemiddeld aantal uren begeleiding per cliënt naar 1-1,5 uur per week. Dat is in 2020 zo gebleven. Het aantal cliënten met specialistische begeleiding nam echter weer de overhand. Dat leidt tot hogere kosten per cliënt.

Groepsbegeleiding is een goedkopere vorm van begeleiding dan individueel. Bovendien levert het in sociaal opzicht meer op dan individuele contacten. Na een groei van 60 naar 90 in 2018 en 2019, is in 2020 geen verdere groei geregistreerd. Dat kan te maken hebben met covid-19. Groepen bij elkaar vereist extra maatregelen.

De kosten voor begeleiding daalden de afgelopen jaren. In 2020 is de daling minder dan voorgaande jaren. Er is € 1,1 miljoen meer uitgegeven dan begroot. Zie hiervoor figuur 4 en 5.

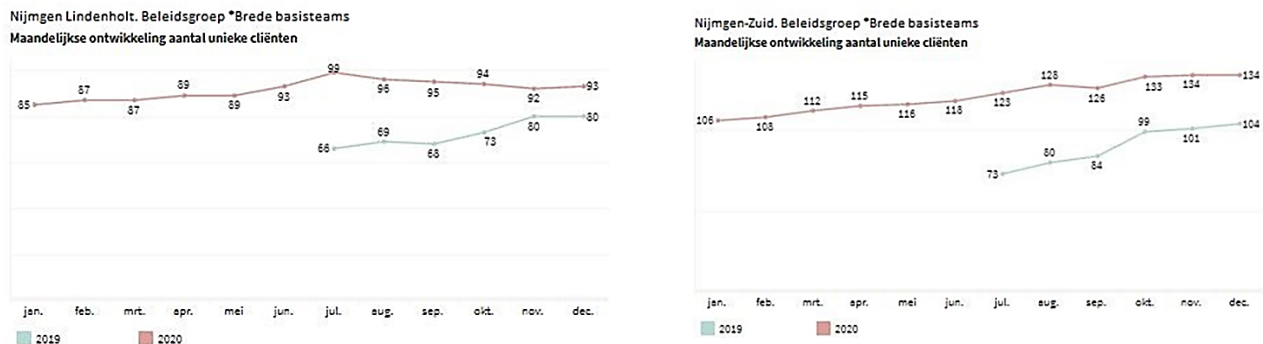
Figuur 4 Aantal cliënten begeleiding WMO

Figuur 5 gedeclareerde zorg begeleiding Wmo (exclusief kosten proefgebieden brede basisteams)

Evaluatie Proefgebieden Lindenholt en Zuid

We monitoren de ontwikkelingen van de proefgebieden brede basisteams in Lindenholt en Zuid al op aantal cliënten. Zie figuur 5. De proef is inhoudelijk geëvalueerd door onderzoeksbureau BMC. De bevindingen zijn verwerkt in het raadsvoorstel Brede Basisteams Volwassenen. Er komt op basis van het advies van BMC een separate monitoring van de proefgebieden.

Figuur 6: Maandelijkse ontwikkeling aantal unieke cliënten Lindenholt en Nijmegen-Zuid, 2019-2020.

Huishoudelijke Hulp en taxivervoer

We zien groei in het aantal Wmo-clieënten met hulp bij het huishouden en taxivervoer. De groei bij het taxivervoer t.o.v. 2019 is 10,3%. De groei bij huishoudelijke hulp is 7,3 %.

Vervolg

Het geven van langjarige indicaties breiden we uit tot de ouderen (75+) die huishoudelijke hulp of een vervoersvoorziening aanvragen. Dit is onderdeel van ons pakket tijdelijke maatregelen.

We hebben met de maatregelen tot nu toe een eerste stap gedaan in de transformatie van de wijkaanpak. We willen verdere resultaten bereiken door middel van de vorming van brede basisteams vanaf 2022.

Interventie 3 Inkomen, werk, armoede & schulden

Plan van Aanpak

Nijmegen kent veel mensen met een laag inkomen, (dreigende) schulden en/of geen betaald werk. In veel gevallen gaat dit gepaard met inactiviteit, stress, meer schulden, gezondheidsproblemen en/of eenzaamheid. Het beleid op Werk, Inkomen, Armoede en Schulden heeft dus een sterke relatie met zorg en welzijn.

Als gemeente willen we dat iedereen een stabiele financiële situatie heeft en volwaardig mee doet in de maatschappij. Mensen voor wie dat niet geldt, zullen in beweging moeten komen. We ondersteunen hen door maatwerk bij het vinden van een baan. Als een betaalde baan niet mogelijk is, helpen we bij het vinden van vrijwilligerswerk. We verlagen de drempel voor hulp bij financiële problemen. Hierdoor voorkomen we dat schulden en andere problemen zoals stress door schulden hoger oplopen. Mensen met een te laag inkomen geven we een financiële basis voor hun maatschappelijk functioneren.

Uitvoering

Werk

De Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met WerkBedrijf komt voort uit het Regionaal Arbeidsmarkt Beleidsplan “Werk voorop!” 2020 – 2023. De focus ligt op jongeren tot 27 jaar, 55-plussers, statushouders en mensen met een beperking. We hebben extra aandacht voor mensen die door de coronacrisis dit jaar in de bijstand terecht zijn gekomen en voor de mensen met een Tijdelijk Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (TOZO). Het WerkBedrijf legt per gemeente andere accenten. In Nijmegen hebben we extra aandacht voor jongeren en ouderen.

Via de regionale tafel arbeidsmarkt voeren ondernemers, onderwijs en overheid projecten uit. Een voorbeeld is om kwetsbare werkzoekenden te helpen naar banen waar tekorten zijn: de zogenaamde kansberoepen. Mensen die door corona hun baan verliezen, kunnen scholingsvouchers aanvragen om zo bijvoorbeeld in een andere sector aan het werk te gaan. Ook stimuleren we de overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt.

Inkomen

We hebben uit de proef werken in de bijstand geleerd dat intensievere begeleiding voor mensen die langdurig in de bijstand zitten hen verder helpt. Daarom gaan we hiermee door. Werken naast de bijstand levert veel bureaucratische problemen op vanwege verrekeningen met toeslagen etc. Daarom is een proef gestart met de VNG en de gemeenten Utrecht en Rotterdam: het Huishoudboekje. Ook de landelijke toeslagen kunnen tot problemen leiden. Daarom startten we met een pilot Toeslagencheck door de Sociaal Raadslieden. In 2020 werden ruim 80 mensen geholpen. Deze pilot loopt door tot eind 2021. Voor die tijd evalueren we de regeling en onderzoeken we of en hoe we hier mee verder gaan.

Voor ZZP'ers die inkomsten missen door covid-19, voeren wij de TOZO-regeling (Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers) uit. In 2020 hebben we met de regeling 3517 ZZP'ers bereikt. Van de verruimde maatregel woonkostentoeslag hebben in 2020 62 zelfstandigen gebruik gemaakt.

We zullen de effecten die het verlies aan inkomsten mogelijk heeft op schulden nauwkeurig monitoren.

Armoede

Ruim 17.700 huishoudens in Nijmegen hebben een laag inkomen, werkenden en niet werkenden. Daarover gaat het nieuwe beleid ‘Armoede Agenda Nijmegen 2020-2024. Dit is in september 2020 vastgesteld. De speerpunten zijn minder kinderen die in armoede opgroeien en minder negatieve effecten van armoede op de gezondheid. Met de huidige minimaregelingen in Nijmegen kunnen, volgens het Nibud, de meeste mensen van dit inkomen rondkomen. Belangrijk is wel dat inwoners alle regelingen gebruiken en geen schulden hebben. Daarom werken wij aan het eenvoudiger maken van de toegang en het vergroten van het bereik van de regelingen.

In 2020 is de nieuwe werkwijze Meedoenregeling verder ingevoerd om de toegang te vereenvoudigen om het bereik te vergroten. Door de coronacrisis heeft alles (sportclubs, zwembaden, opleidingen etc.) stilgelegen en is het aantal aanvragen voor de Meedoenregeling sterk afgenomen. Om de aanvragen weer op gang te helpen, zijn aanbieders in Nijmegen en omgeving actief aangeschreven om met een aanbod te komen.

In 2020 hebben 9590 mensen een busvoordeelabonnement aangeschaft. Het animo voor deze regeling is groot. Voor een eigen bijdrage van 15 euro konden deze mensen het hele jaar in daluren reizen in Nijmegen en enkele omliggende gemeenten. Dit vergrootte de participatiemogelijkheden van deze doelgroep. Vanwege corona is de geplande evaluatie naar de ervaringen en resultaten van deze nieuwe regeling uitgesteld naar 2021. De Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering verlaagt zorgkosten voor minima en vermindert het midden van zorg en schulden bij de zorgverzekeraar.

Schulden

Snelle hulp bij schulden kan veel ellende en maatschappelijke kosten besparen. Daarom hebben we verschillende activiteiten om schulden vroeg te signaleren, te voorkomen en te verhelpen.

Sinds juli 2019 is de Financieel expert in de wijk actief in alle stadsdelen. De verwijzingen komen voor het merendeel via Stip, SWT, Bindkracht en de Formulierenbrigade.

Nijmegen heeft samen met woningcorporaties, zorgverzekeraars, energiebedrijven en het waterbedrijf een project Vroegsignalering. In 2019 zijn twee nieuwe partners aangesloten: Eneco en Essent. Het aantal signaleringen is ongeveer gelijk gebleven. Opvallend is dat het aantal recidivisten steeds groter wordt. We onderzoeken hoe we deze, vaste groep mensen met blijvende betalingsachterstanden beter kunnen helpen.

Gemeenten kunnen de Regeling Uitstroom Bijstandsgerechtigden (RUB) toepassen. Hierdoor kunnen we inwoners die in de Wanbetalingsregeling Zorgpremie zitten uit deze regeling helpen. In het vierde kwartaal zijn 150 mensen benaderd die in de wanbetalingsregeling zitten en verzekerd zijn bij VGZ.

Begin 2020 hebben beleid vastgesteld waardoor het incassobeleid socialer, effectiever en realistischer is geworden. Dit heeft geleid tot meer gesprekken met inwoners en minder boetes.

Monitoring

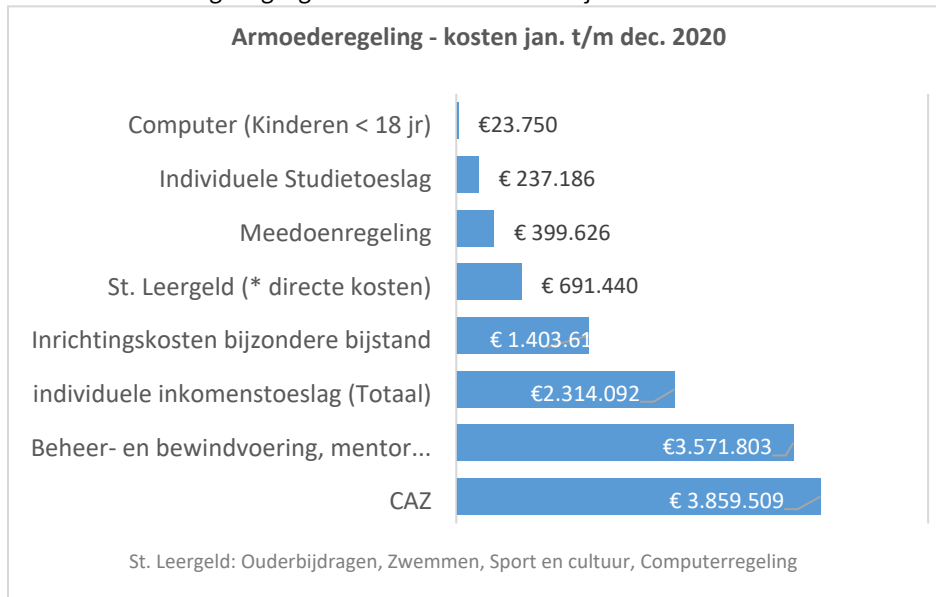
In dit hoofdstuk staat een kort overzicht van de bevindingen. In april en september informeren wij de gemeenteraad in een aparte brief over de ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden en de deelname aan de TOZO naar aanleiding van de coronacrisis. De Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers geldt voor zelfstandig ondernemers, waaronder ZZP'ers, die financieel in de problemen zijn gekomen door de coronacrisis.

Voor de coronacrisis waren er veel openstaande vacatures en was de arbeidsmarkt krap. Door de coronacrisis was er een afname van vacatures in de meeste sectoren. In totaal zijn er in 2020 door WerkBedrijf 634 kandidaten uitgestroomd naar betaald werk. Dit aantal ligt lager dan in 2019. Toen waren dit er namelijk 737. In 2020 zijn 293 Nijmegenaren (tegenover 311 in 2019) actief geweest binnen 'Op weg naar werk' (voorheen arbeidsmatige dagbesteding). Eind 2020 waren 917 (tegenover 965 in 2019) SW-medewerkers bij WerkBedrijf in dienst.

Sinds juni 2017 nam het aantal bijstandsgerechtigden in Nijmegen af (Participatiewet inclusief IOAW, IOAZ en Bbz). Vanaf maart 2020 zien we een stijging in het aantal uitkeringsgerechtigden. Op peildatum 1 januari 2021 stond het aantal uitkeringsgerechtigden op 7390. 1 januari 2020 was dat 7126, 1 januari 2019 7308.

De aanvragen voor de armoederegeling lagen het tweede kwartaal bijna stil. Door de Covid-19-crisis was er weinig aanbod en waren de Stips (noodgedwongen door corona) voor inwoners fysiek lastiger bereikbaar. De aanvragen

voor de armoederegeling lagen het tweede kwartaal bijna stil.

Figuur 7: Kosten armoederegelingen tot en met december 2020

De aanvragen voor de armoederegeling lagen het tweede kwartaal bijna stil. Door de Covid-19-crisis was er weinig aanbod en waren de Stips (noodgedwongen door corona) voor inwoners fysiek lastiger bereikbaar. De gesprekken met de financieel expert in de wijk zijn echter wel door gegaan.

In 2019 waren 491 gezinnen aangemeld bij de financieel expert in de wijk en in 2020 900 gezinnen. Van deze aanmeldingen zijn tot en met 2020 295 mensen een adviestraject gestart. Iets meer dan de helft is inmiddels afgesloten. Het merendeel van de gevallen met een positief resultaat.

Vervolg

In onze regio werken veel mensen in zorg en welzijn. Daardoor steeg de werkloosheid in 2020 minder hard dan landelijk. De verwachting is echter dat het tekort aan banen in onze regio nog zal toenemen.

We bereiden ons voor op invoering van de nieuwe wet Inburgering in 2021. Dit pakken we samen met de regionale partners op. In de raadsbrief Werk en Inkomen informeren wij u over alle ontwikkelingen.

Interventie 4 Sterke basis kinderen en jongeren

Plan van Aanpak

We maken per stadsdeel, samen met onze partners, een gezamenlijk plan voor preventieve programma's in de leefomgeving, gebaseerd op een gezamenlijke analyse. De uitvoerende partners kunnen dan de werkzaamheden beter op elkaar afstemmen en effectiever werken. Het doel is de veerkracht van gezinnen te versterken.

Uitvoering

In Noord, Dukenburg en Hatert zijn we samen met onze partners (onder meer Bindkracht10, Sterker, kinderopvang, scholen, DSAV, PKO en GGD) preventieplatforms gestart om het jeugdwelzijnsaanbod meer samen te richten op het profiel van de kinderen en jongeren in de wijk. Voor het jongerenwerk waren we al eerder met een soortgelijke aanpak gestart. Het verschil is dat bij de preventieprogramma's alle partijen betrokken zijn die preventieve ondersteuning bieden aan 0 tot 23-jarigen. We zien commitment en enthousiasme bij de deelnemende partijen. We werken zo ook aan een betere verbinding tussen de jeugdwelzijnswerkers en de werkers in de toegang. We zien wel dat dit een flinke omslag is in de manier van werken voor jeugdprofessionals in de wijk.

Monitoring

Het succes van de projecten Passende kinderopvang en de school als vindplaats heeft een beweging op gang gebracht in het hele preventieve jeugdveld. De enquêtes van de GGD en het dashboard sociaal domein geven inzicht in het welzijn en de gezondheid van jeugdigen in de stadsdelen. Partijen leren nu samen analyses te maken over de jeugdigen per stadsdeel, stellen prioriteiten. Het verbinden van de juiste interventies aan de doelstellingen is nog pril. Deze ontwikkelingen zetten we voort. Een gunstig effect op het gebruik van jeugdhulp zal zich pas op termijn voordoen.

In het najaar brachten we de Themarapportage Jeugd uit (https://app4.nijmegen.nl/rapporten/Rapportage_jeugd_2020.pdf) We zien dat 44 % van de jeugdigen mentale druk, prestatiedruk en stress ervaren. Dit is input voor preventieprogramma's en in onze samenwerking met het onderwijs.

Vervolg

Sinds 1 januari 2020 is de toegang tot jeugdhulp georganiseerd in één stadsbreed team Jeugd (STJ). Op 1 juli 2021 start de Stichting Buurteams Jeugd en gezin Nijmegen met de omvorming van dit stadsbreed team naar buurtteams met een bredere opdracht. De taken én professionals van de projecten Passende Kinderopvang en de School als Vindplaats, de zorgcoördinatoren Kijk op Kleintjes van de GGD, het schoolmaatschappelijk werk en de jeugdwerkers van het (stadsbreed) sociaal wijkteam worden onderdeel van deze nieuwe buurtteams Jeugd en Gezin. De kern van hun opdracht is bij vragen en problemen in opgroeien en opvoeden in de normale omgeving ondersteuning te organiseren. Zij zullen daarom werkzaam zijn op de kinderopvang en het onderwijs en samen met hen en het gezin werken aan oplossingen en zo nodig zelf begeleiding geven.

We werken in 2020 verder aan de preventieprogramma's per stadsdeel. Op het snijvlak van onderwijs en jeugd ligt de focus op het tegengaan van onderwijsachterstanden, brede scholen en naschools activiteitsaanbod. Ook sluiten we aan bij interventie 1, de "brede sociale basis", zodat we één visie ontwikkelen op het preventieve- en welzijnsdomein voor alle inwoners. En we versterken de verbinding tussen jeugd/onderwijs en cultuur.

Interventie 5 Verminderen gebruik ambulante Jeugdzorg

Plan van Aanpak

De gestegen kosten voor jeugdhulp zijn voor een deel te verklaren door groei in de duurdere vormen van (ambulante) jeugdhulp. We willen dat zorgaanbieders goede en goedkopere alternatieven aanbieden en daarover maken we afspraken. We willen dat verwijzers naar lichtere zorgvormen verwijzen mits cliënten passende zorg krijgen vanuit de juiste overwegingen. Dit kunnen ook “normalere” oplossingen zijn in de sfeer van welzijn, sport, onderwijs etc.

Uitvoering

Sinds 1 januari is de toegang tot jeugdhulp georganiseerd in één stadsbreed team Jeugd (STJ). Door de wijkteammedewerkers met expertise op jeugd samen te brengen zijn zij beter in staat een afweging te maken tussen geïndiceerde zorg of oplossingen in de omgeving van het gezin, zoals de school en de wijk. Dit team heeft verbindingen met alle wijkteams. Wijkteams worden gestimuleerd om het gebruik van begeleiding met 10% te reduceren. We gaan bij de beoordeling van het aantal uren per cliënt uit van een gemiddeld gebruik. We letten scherper op dat begeleiding niet wordt gebruikt als huiswerkbegeleiding, kinderopvang, vrijetijdsbesteding etc. De teams krijgen feedback of de gewenste effecten optreden. Dit heeft nog niet geleid tot minder uren per cliënt. Dit is mede beïnvloed door de corona-crisis.

Naast de acties op ambulante begeleiding, hebben we onderzocht hoe we de instroom naar dagbehandeling voor 0-4-jarigen kunnen verminderen. Deze kinderen stromen vaak door naar het speciaal onderwijs, terwijl er wellicht ook mogelijkheden zijn in de reguliere opvang en het reguliere onderwijs. Pedagogische ondersteuning in de kinderopvang (Passende kinderopvang) willen we structureel maken door expertise voor het jonge kind beter te bundelen en betere samenwerking in de keten.

De functie praktijkondersteuner jeugd-ggz in de huisartsenzorg is in de loop van 2019 en 2020 uitgebreid naar alle stadsdelen. In de pilotfase hebben de POH's veelbelovende resultaten laten zien: 70% van de jeugdige cliënten is geholpen zonder dat een verwijzing naar een zorgaanbieder noodzakelijk was. Dit project wordt in 2021 voortgezet in alle huisartsenpraktijken. Verder zijn we aan de slag met een inkoopkader voor de jeugd-ggz, waarvan de contracten na 2021 aflopen.

Daarnaast hebben we met aanbieders van ambulante behandeling J&O/JLVG en jeugd-ggz contractafspraken gemaakt over realistische budgetten. Hierdoor kunnen we ons richten op inhoudelijke vernieuwing, bijvoorbeeld op het gebied van preventie, groepsbehandeling en eHealth. Ook analyseren we samen de zorgpaden van cliënten met lang en intensief gebruik van zorg om verbetermogelijkheden te zoeken.

Daarnaast zijn we in gesprek met het onderwijs: met SO/VSO-scholen en het samenwerkingsverband. In vergelijking met ander steden zitten relatief veel Nijmeegse kinderen op het speciaal onderwijs. Jeugdhulp wordt ingezet als passende vormen van onderwijs (nog) niet beschikbaar zijn of als een kind met behulp van extra zorg of begeleiding naar een reguliere basisschool kan. Dat wisselt sterk per school. We willen in de regio een betere verbinding tussen jeugdhulp en onderwijs mogelijk maken, bijvoorbeeld door capaciteitsfinanciering. Dit doen we al bij de Maartensschool.

Monitoring

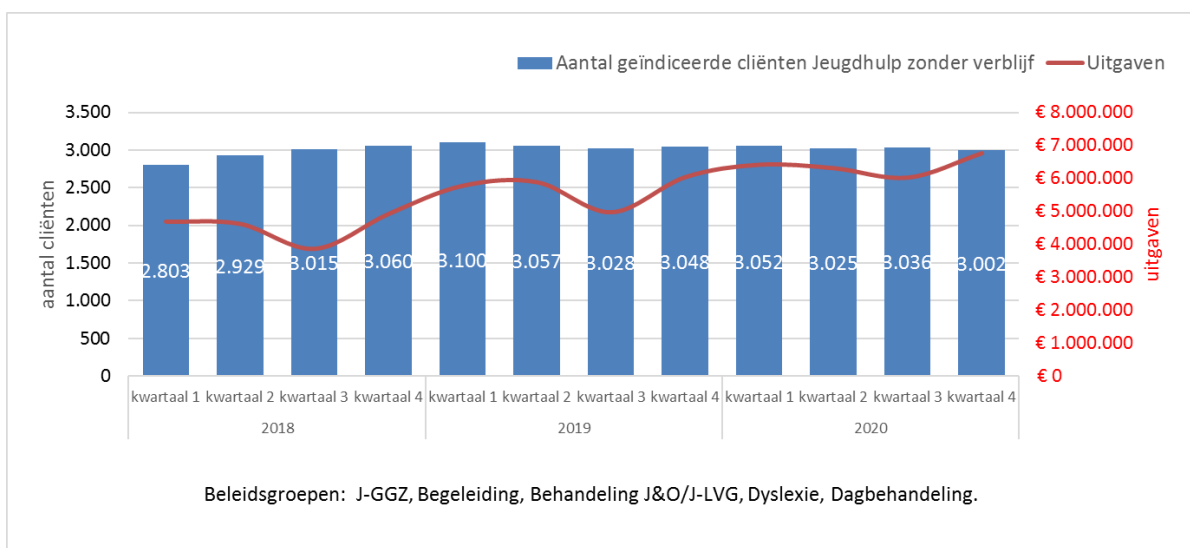
In het najaar is de themarapportage jeugd opgeleverd. De coronacrisis zorgt voor stijging van het aantal jongvolwassenen met een uitkering (bijstand, WW) en een stijging van jeugdoverlast. 16% van de minderjarige kinderen woont in huishoudens tot 130% van het sociaal minimum. Het percentage jongeren dat vanwege een delict voor rechter moest komen is de laatste jaren stabiel. Uit enquêtes blijkt dat op het peilmoment 7% van de

kinderen en 12% van de jongeren een verhoogd risico heeft op psychosociale problemen. Op dit moment maakt jaarlijks 15% van de jeugdigen gebruik van jeugdhulp.

We zien effecten van de sturing op de toegang en vroeginterventie door een daling van het aantal cliënten met dagbehandeling, begeleiding en dyslexiezorg. Ten opzichte van 2019 zien we een afname van 34% voor dyslexie. Sinds september 2019 lijkt sprake van een lichte daling van aantal cliënten ambulante jeugdhulp. In 2020 zien we een stabilisatie. De kosten zijn wel toegenomen. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door ambulante begeleiding en jeugd-GGZ. De jongeren van 12-17 jaar springen eruit. In deze groep groeit het gebruik van jeugdhulp met 20% ten opzichte van 2019. Zij kregen daarnaast gemiddeld per jongere meer uren ambulante begeleiding dan in 2019; 428 uur in 2020 ten opzichte van 356 uur in 2019.

Bij de Jeugd-GGZ is het aantal jongeren stabiel (ca. 1000). Ook hier stijgen de gemiddelde kosten per jongere in 2020 met 30% ten opzichte van 2019. De kosten per jongere in de ambulante jeugdhulp stijgen al jaren. In 2020 denken we dat dit ook een effect is van de coronapandemie.

Figuur 6 Aantal cliënten met indicatie ambulante jeugdhulp en uitgaven.

De laatste 10 jaar is aantal kinderen en jongeren die wonen in Nijmegen-Noord bijna verdubbeld. In bijna alle andere stadsdelen daalt het aandeel jongeren, soms zelfs flink. Het gebruik van jeugdhulp in de wijken is verschillend. Dat is in Noord 12%. In Dukenburg (18%) en Lindenholt (19%) ligt dat hoger.

We gebruiken deze informatie en aanvullend onderzoek om de brede basisteams op maat te kunnen inrichten en hoe welke basisvoorzieningen we in de wijk organiseren. In de wijken Dukenburg, Hatert en Noord nemen we activiteiten op in het preventie- en welzijnsaanbod die lichte vormen van begeleiding kunnen vervangen. De buurtteams Jeugd & Gezin zullen ook begeleiding gaan uitvoeren. Hierdoor zal op termijn 80% van de begeleiding in de wijk plaatsvinden.

Over al deze veranderingen zullen we na de zomer intensief overleg voeren met verwijzers, zodat er een gedeelde visie ontstaat over wanneer een basisvoorziening en wanneer een individuele voorziening passend is.

Vervolg

Op 1 juli 2021 start de Stichting Buurtteams Jeugd en gezin Nijmegen met buurtteams met een bredere opdracht. Dit zal samen met een nieuwe organisatie van het basisaanbod in de wijk leidt tot een betere aanpak voor jeugdigen en gezinnen. Daardoor denken we dat op termijn de instroom in geïndiceerde-, geïndividualiseerde zorgtrajecten afneemt. Ook gaan we aan de slag met budgetplafonds voor de aanbieders van ambulante begeleiding Jeugdhulp.

Interventie 6 Jeugdzorg met Verblijf

Plan van Aanpak

We organiseren multidisciplinair overleg op regionaal niveau om voor kinderen met ernstige problematiek de best passende hulp in te zetten en als het kan uithuisplaatsingen te voorkomen. We ontwikkelen alternatieven zoals intensieve ambulante gezinsbehandeling, informele steun aan gezinnen en bemiddeling bij echtscheiding. Als kinderen niet thuis kunnen wonen, willen we dat ze bij pleegouders verblijven of in een gezinshuis. We streven ernaar dat jongeren na jeugdhulp zoveel mogelijk zelfstandig kunnen wonen vanaf hun 18e.

Uitvoering

Soms is verblijf buiten het eigen gezin noodzakelijk. In dat geval streven we er naar een goed pleeggezin of gezinshuis te kunnen bieden. Er is in onze regio een tekort aan pleeggezinnen. Om dat op te lossen voerden we in het najaar een stevige campagne rond de landelijke week van de pleegzorg. Dit is goed verlopen. Minimaal 20 nieuwe ouderparen hebben zich gemeld met interesse voor pleegouderschap. In 2020 zijn 200 pleegouders bedankt met een attentie: het pleegzorgcompliment.

We zijn gestart in het voorjaar 2020 met innovatieve samenwerkingsprojecten zoals buurtgezinnen en de JIM-aanpak (jouw ingebrachte mentor). In Nijmegen is veel animo om buurtgezin te worden, er zijn al 20 koppelingen gerealiseerd. Een buurtgezin wordt gekoppeld aan een ander gezin in de wijk voor alledaagse en vriendschappelijke hulp.

Er is een in verbindingsteam met JIM opgezet waarin gespecialiseerde hulpverleners van verschillende aanbieders samenwerken voor gezinnen met complexe problematiek. Het informele mentorschap heeft een plaats in de behandeling en daarmee verandert de cultuur in het veld.

In het regionaal expertteam Overleg Passende Hulp kunnen alle vragen worden ingebracht die complex zijn. Ook gezinsvoogden kunnen daar terecht als zij vastlopen bij het vinden van de juiste plek. Soms is er in onze regio geen oplossing. Voorbeelden hiervan zijn jeugdigen die meerdere complexe problemen hebben of een heel specifieke omgeving nodig hebben om baat te hebben bij een behandeling. Daarom is er nu samen met de andere Gelderse jeugdregio's een Bovenregionaal Expertisecentrum voor Gelderland (BOEG). De gemeente Nijmegen is trekker van deze ontwikkeling. BOEG biedt hoog-specialistische expertise, procesregie en organiseert nieuwe vormen van zorgvoorzieningen.

Daarnaast hebben we afspraken gemaakt over de klinische High Intensive Care bedden van de jeugd-ggz. We actief betrokken bij de verbeteragenda Jeugdbescherming en -reclassering en het team Spoedeisende Zorg (SEZ) van de Jeugdbescherming Gelderland. Ook proberen we gezamenlijk de JeugdzorgPlus anders te organiseren: kleinschaliger en dichterbij.

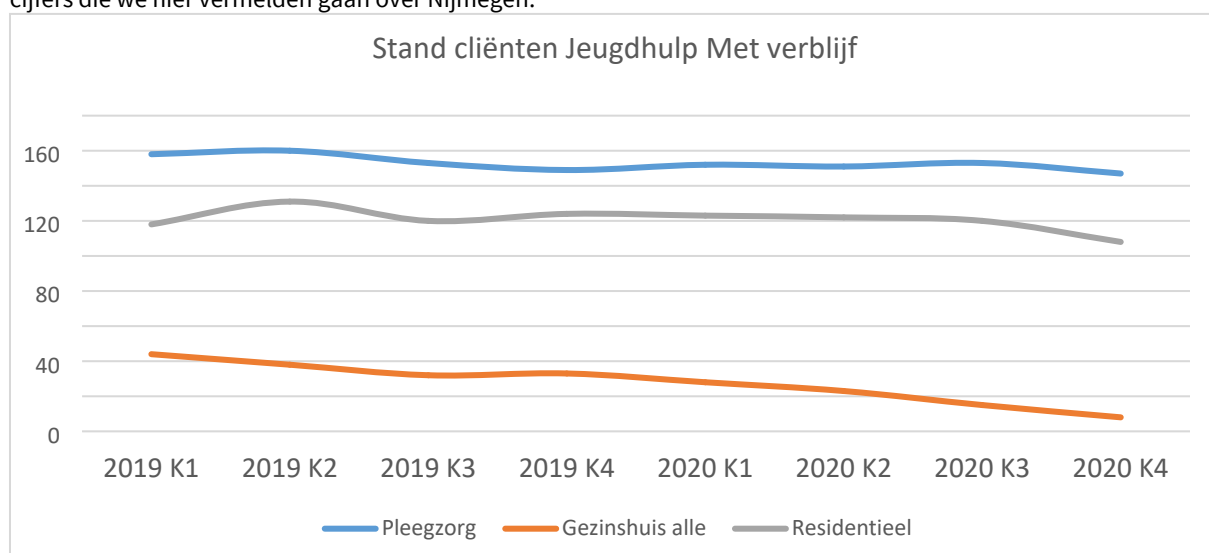
In 2020 hebben we ingezet op meer preventieve jeugdbescherming. Aan de Jeugdbeschermingstafel worden ouders betrokken om gezamenlijk een gedragen en passende oplossing voor kinderen te realiseren en waar mogelijk een kindbeschermingsmaatregel te voorkomen. De veiligheid van het kind staat altijd centraal. Het aantal kinderen in jeugdbescherming en jeugdreclassering is in 2019 (518) gedaald ten opzichte van 2018 (566). Deze daling lijkt verder te zijn doorgezet in 2020. We hebben geïnvesteerd in het samenwerken bij onveiligheid bij het stadsbreed team Jeugd van Sterker en o.a. Jeugdbescherming Gelderland. Door de veiligheidsketen dichter en toegankelijker te maken, willen we handelingsverlegenheid voorkomen.

Complexe scheidingsproblematiek speelt bij grofweg 50% van alle jeugdbeschermingsmaatregelen en uithuisplaatsingen. Om dit te voorkomen onderzoeken we hoe we gezinnen met scheiding beter kunnen ondersteunen. In 2021 wordt gekeken naar het hulp en ondersteuningsaanbod in Nijmegen en met name welk voorliggend aanbod een bijdrage kan leveren aan het voorkomen van een 'vechtscheiding'.

Jongeren die opgroeien in pleegzorg, gezinshuizen en overige residentiële jeugdhulp zoals behandelgroepen, kunnen indien nodig middels verlengde jeugdhulp langer blijven dan hun 18e jaar. Op dit moment is het vinden van passende- en betaalbare woonruimte bij jongeren een groot probleem. Voor deze jongeren is dat extra moeilijk omdat zij in hun woonomgeving steun nodig hebben. Als dit niet lukt, blijven ze noodgedwongen langer in residentiële zorg. Dat zien we terug in de cijfers. Voor alle jongeren uit de jeugdzorg geldt dat we ons blijven inzetten, bijvoorbeeld met het recente convenant dat we met Portaal hebben afgesloten voor de inzet van bijna 60 wooneenheden.

Monitoring

De daling van aantallen jeugdigen in jeugdhulp met verblijf zet door. Dat is een positieve ontwikkeling. Wanneer we inzoomen op de onderdelen valt hier de 18+ groep op. Het aantal jongvolwassenen in jeugdhulp met verblijf (wonen in een groep) is met ca. 10% toegenomen en de kosten voor deze leeftijdsgroep met ruim 40%. In 2020 bedragen deze kosten € 2,7 miljoen op een budget jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming van 19,2 miljoen. In onderstaande tabel is zichtbaar dat het onvoldoende lukt om een alternatief te bieden op plaatsing in een leefgroep zoals pleeggezinnen en gezinshuizen. Dat aantal daalt ook door schaarste aan gezinshuisouders en pleegouders. Bij pleeggezinnen stoppen iets meer pleegouders dan dat ze beginnen. Vandaar dat we met een gerichte campagne van start zijn gegaan, gericht op werving én behoud van pleegouders. Het effect hiervan is nog niet te zien op de cijfers. De aanpak van jeugdhulp met verblijf wordt regionaal vastgesteld en uitgevoerd. De cijfers die we hier vermelden gaan over Nijmegen.

Figuur 7 Jeugdhulp met verblijf; daling aantal cliënten 7,5%

Vervolg

We hebben nog een flinke opgave om de overgangperiode naar volwassenheid voor deze groep jongeren wat betreft wonen, inkomen en onderwijs/werk goed te ondersteunen. Hoewel we hierin wel stappen zetten, willen we deze aanpak dit en komend jaar gaan intensiveren.

Interventie 7 Ombouw Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang

Plan van Aanpak

Beschermd Wonen voor mensen met een ernstig psychische aandoening wordt deels afgebouwd. Met het geld dat vrijkomt kan meer en betere ondersteuning worden geboden om mensen meer zelfstandig te laten wonen. We noemen dit Beschermd Thuis. Mensen kunnen thuis beter herstellen en we bereiken dat we op langere termijn de kosten kunnen beheersen.

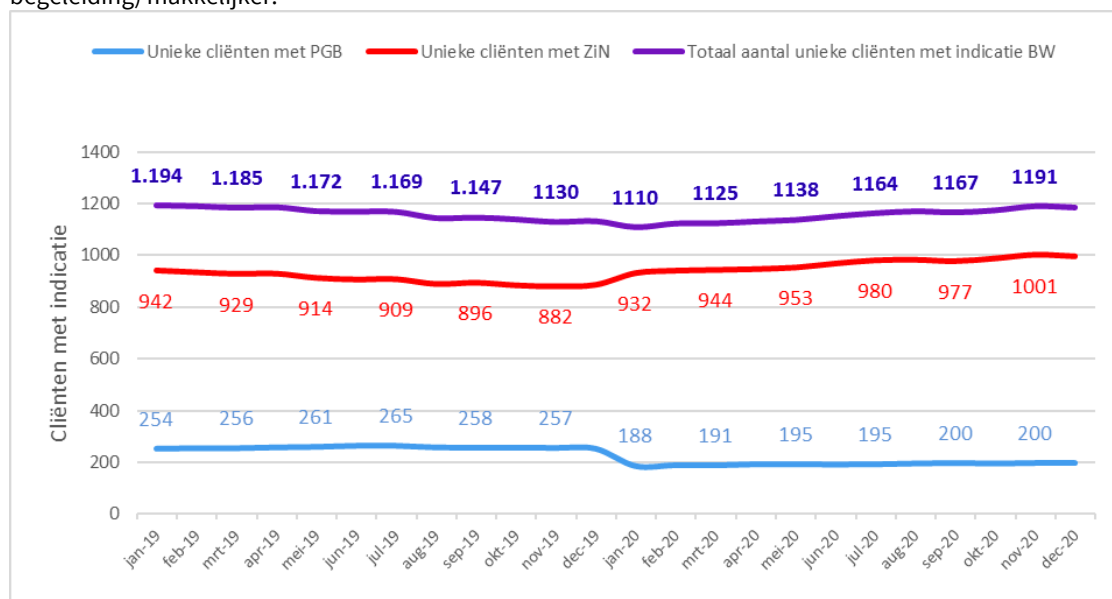
Activiteiten

Nijmegen voert deze taak uit als centrumgemeente voor de regio Nijmegen en Rivierland. De aanbesteding Beschermd Wonen 2020 is samen met zorgaanbieders vormgegeven. Er zijn nieuwe producten opgenomen en concrete afspraken gemaakt over ombouw van intramurale verblijfszorg naar Beschermd Thuis. Langzaam wordt steeds meer gebruik gemaakt van Beschermd Thuis: mensen zijn voor hun noodzakelijke bescherming en 24-uurs zorg niet langer direct aangewezen op een gedwongen verhuizing. Eerder dan verwacht werden de afgesproken intramurale plekken afgebouwd. De financiële taakstelling die wij verwachten in het kader van de landelijke herverdeling is hiermee ook gerealiseerd. Dit had tot gevolg dat de reserve Beschermd Wonen afgeschafte kon worden in 2020. We konden middelen toevoegen aan de algemene reserve om de nog bestaande risico's af te dekken en een deel van de middelen is uitgekeerd aan alle regiogemeenten om hen te ondersteunen bij de doordecentralisatie en het ambulantisieren van Beschermd Wonen.

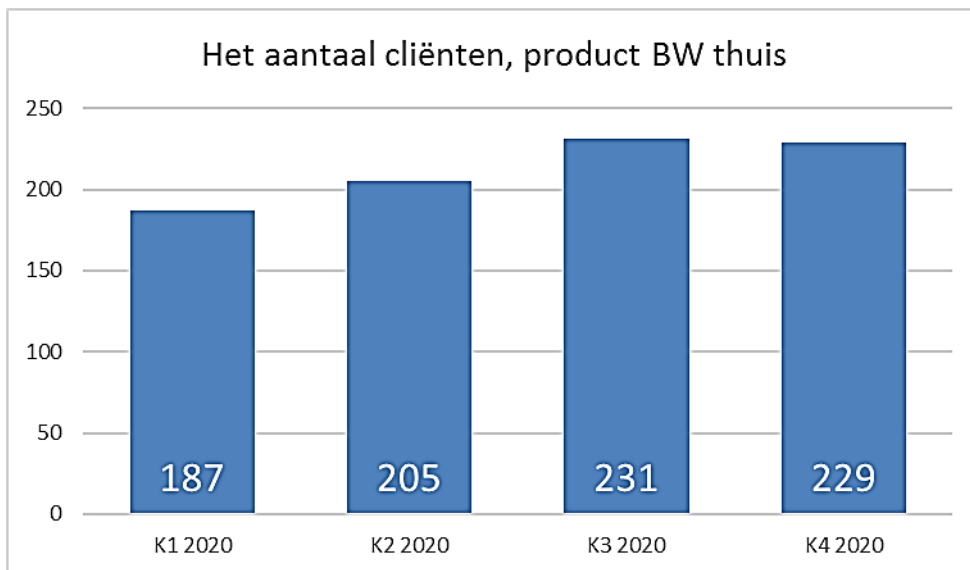
Monitoring

We zien in de hele regio een daling van de klassieke vorm van Beschermd Wonen. In figuur 10 zien we dat het aantal cliënten in de tijd nagenoeg stabiel blijft maar dat de kosten flink omlaaggaan.

Per januari 2020 is er een daling zichtbaar van het aantal cliënten dat zelf zorg inkoop met een PGB. Dit komt doordat we twee grote zorginstellingen die zorg leverden, via PGB hebben gecontracteerd met ingang van 2020. Figuur 11 toont de stijging van het aantal cliënten Beschermd Thuis. Beschermd Thuis is een nieuwe vorm van begeleiding thuis. Dit maakt de stap voor mensen van Beschermd Wonen naar zelfstandig wonen (met begeleiding) makkelijker.

Figuur 8 Aantal cliënten met indicatie Beschermd Wonen

Figuur 11: Aantal cliënten Beschermd Thuis

Vervolg

De voorbereiding van de doordecentralisatie van Beschermd Wonen zijn in volle gang. Elke gemeente afzonderlijk heeft dan de verantwoordelijkheid. Nu heeft Nijmegen als centrumgemeente de regie en de financiën. Met gemeenten onderling maken we afspraken over hoe deze veranderingen vanaf 2022 vormgeven. Dit ronden we voor de zomer van 2021 af in de vorm van een regioplan.

Interventie 8 Doorbraakaanpak

Plan van Aanpak

De doorbraakaanpak zetten we in als er veel problemen zijn in een gezin en de hulpverlening stagneert. We zoeken oplossingen als de hulp vastloopt door lokale of wettelijke regels of slechte samenwerking. Door deze aanpak leren sociaal werkers meer integraal en creatief te kijken naar oplossingen vanuit het perspectief van het gezin. Indien nodig heffen we belemmeringen in het zorgsysteem op.

Uitvoering

Het doorbraakteam is in 2019 gestart. In 2020 werkte het team aan de uitvoering en de borging van de werkwijze in de reguliere organisaties. Het Instituut Publieke Waarden, die de aanpak ontwikkelt, geeft incidenteel nog ondersteuning.

Monitoring

Vanaf de start van het doorbraakteam sinds 1 maart 2019 zijn er in totaal nu 155 casussen aangemeld. In heel 2020 zijn er 77 casussen aangemeld bij het doorbraakteam. Daarvan zijn er 44 opgepakt door het doorbraakteam en wordt er bij 24 casussen gewerkt met een maatwerkplan.

De overige aanmeldingen konden met een advies of korte actie verder opgepakt worden buiten het kader van de Doorbraakaanpak. Dit is ook een mooie bijvangst van het Doorbraakteam; professionals die vastliepen met casuïstiek kunnen na advies of korte actie weer verder in het reguliere proces.

De kosten per gezin zijn bij een integrale aanpak veelal lager dan bij een stapeling van voorzieningen vanuit de verschillende wettelijke kaders. Over de plannen van 2019 en 2020 berekenden wij een gemiddelde besparing van € 24.000 per plan. Aanmelders en inwoners die we spraken in de evaluatie zijn erg positief over het doorbraakteam en het resultaat na de interventie.

Vervolg

In 2021 willen we de doorbraakaanpak structureel maken en onderbrengen bij de regieteams. Mogelijk kan het project vanaf 2023 met 1 fte worden voortgezet.

Interventie 9 Stelselwijziging

Plan

Met de stelselwijziging organiseren we de ondersteuning dichtbij inwoners in brede basisteams. Deze sterke teams kunnen ook ondersteunen als inwoners meerdere problemen hebben op verschillende leefgebieden. Brede basisteams hebben meer functies gebundeld dan de huidige wijkteams. Zij kunnen integraal werken en meer regie voeren op het gezinsplan (1 gezin – 1 plan). 80% van de vragen kunnen door de brede basisteams worden opgepakt. Daarnaast blijft er een breed palet aan gespecialiseerde zorg beschikbaar. We kiezen voor een groeiscenario omdat bestaande cliënten niet ineens kunnen worden overgedragen. Het doel is het doorbreken van de vicieuze cirkel van wachttijden die leiden tot meer indicaties en tot groeiende uitgaven.

Uitvoering

In juni 2020 is de aanbestedingstekst gepubliceerd voor de brede basisteams Jeugd & Gezin. De uitvoering start medio 2021.

In twee proefgebieden is gewerkt volgens de methodiek brede basisteams voor volwassenen. Dit is geëvalueerd en er zijn veldconsultaties geweest. In juni 2020 heeft de gemeenteraad het besluit genomen over invoering van de brede basisteams voor volwassenen in 2022.

Monitoring

De voortgang van deze interventie is afhankelijk van de uitkomsten van onderzoeken en pilots en een zorgvuldige voorbereiding met alle betrokkenen door middel van marktconsultaties. We kiezen voor een dialoog met zorgaanbieders over de aanbestedingsvoorwaarden, waaronder het programma van eisen. Dit verhoogt het realistisch gehalte van de plannen en daarmee de kans van slagen. Aanbieders hebben goede inbreng en schetsen een realistisch beeld van wat nodig is voor het nieuwe stelsel.

Vanwege de noodzaak van een zorgvuldige voorbereiding zal de stelselwijziging pas effect hebben op de lange termijn. Dit heeft gevolgen voor de realisatie van de financiële taakstelling op Wmo en Jeugd. Ook de wachtlijsten kunnen we nu alleen met tijdelijke maatregelen proberen te beheersen.

Vervolg

De start van brede basisteams jeugd is op 1 juli 2021. Voor volwassenen voorzien we nu een start per 1-1-2022.

Interventie 10 Data gestuurd werken in het Sociaal Domein

Plan van Aanpak

We bouwen aan het toegankelijker maken van informatie over het sociaal domein door middel van een dashboard. Dit helpt ons de voortgang van beleid te monitoren. Daarnaast bouwen we aan kennis- en expertisenetwerken die ons helpen de inhoudelijke doelstellingen in het sociaal domein vorm te geven.

Uitvoering

Na het dashboard Wmo en Jeugd is gewerkt aan het dashboard werk en inkomen. Beleidsadviseurs, wijkteams en wijkmanagement worden op maat geholpen met het beantwoorden van kennisvragen. Voor raadsleden worden rapportages en informatie vindbaar gemaakt via de lokalezorgmeter.nl. De vindbaarheid van informatie wordt verbeterd door koppeling aan de begrotingsportal. In het najaar publiceerden we op verzoek van de raad een themarapportage over Jeugd in samenwerking met de afdeling Onderzoek en Statistiek.

Er zijn tal van interne- en externe onderzoeken en adviesopdrachten gestart rond het interventieplan.

Monitoring:

Er is een toename in het gebruik en de kwaliteit van data, onderzoeken, monitoring en samenwerking met de onderzoekers van Radbouduniversiteit, Radboudumc en HAN.

Vervolg

Vanaf 2020 lopen de rapportages over het interventieplan zo veel mogelijk parallel met de planning- en control cyclus in de gemeenteraad. Het doel is het college en de Raad van de juiste informatie te voorzien op het moment dat de besluitvorming over de zomernota, begroting en stadsrekening gaande is. Nadat we de data van werk- en inkomen op orde hebben, volgen onderwijs en welzijn- en vrijwilligerswerk.

Naast het ontwikkelen van cijfermateriaal, werken we ook aan het verbeteren van kwalitatieve informatie, bijvoorbeeld door meer onderzoek te doen naar de ervaringen van cliënten.

We continueren de deelname aan de werkplaats jeugd waarin onderzoek wordt gedaan naar voorkomen en verkorten van jeugdhulp met verblijf. Ook de deelname aan de werkplaats sociaal (HAN) wordt gecontinueerd. Het thema van deze werkplaats is sociale kwaliteit. In deze werkplaatsen ontwikkelen we samen met cliënten en ervaringsdeskundigen, onderzoek- en opleidingsinstellingen en zorgorganisaties nieuwe kennis over transformatie van het sociaal domein.

In 2021 verwachten we het dashboard inkomen, vorderingen armoede en werk af te ronden, waarin onder andere ook cijfers van het WerkBedrijf zijn opgenomen. Ook maken we een dashboard waarin een overzicht staat van de bezwaren die zijn ingediend tegen beschikkingen in de Wmo en jeugdhulp.

Daarnaast starten we een pilot om voortgangsinformatie uit de dashboards via de begrotingsportal openbaar toegankelijk te maken voor gemeenteraadsleden.

We ondersteunen effectieve sturing en monitoring in het sociaal domein. Nieuw beleid over de sociale basis en de brede basisteams betekent ook de nieuwe afspraken over doelstellingen en monitoring van de resultaten. De monitoring zullen we steeds meer op stadsdeelniveau gaan ontwikkelen en toepassen samen met de aanbieders van zorg in de wijken.